

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету
«Україна»

_____ Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

01 09 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК.2.8 Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях
опорно-рухового апарату**

освітня програма _____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
Фізична терапія, ерготерапія
(назва освітньої програми)

освітнього рівня _____ **магістр**
(назва освітнього рівня)

галузь знань _____ **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) _____ **I7 Терапія та реабілітація**
(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____ **I7.01 Фізична терапія**
(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж _____ **Хмельницький інститут соціальних технологій**
(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид дисципліни: обов'язкова
Обсяг, кредитів: 150/5
Форма підсумкового контролю: екзамен

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях опорно-рухового апарату

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальністю I7 Терапія та реабілітація

„28” серпня 2025 року – 38 с.

Розробники:

Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Маремуха Андрій Олександрович – викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

(вказати авторів, їхні посади, навчально-виховний підрозділ, кафедру, наукові ступені та вчені звання)

Викладачі:

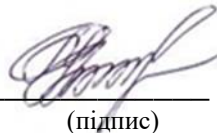
Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Маремуха Андрій Олександрович викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

(підпис)

Людмила КРАВЧУК
(прізвище та ініціали)

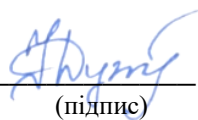
«28» серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Фізична терапія, ерготерапія» (2025 р.)

(назва освітньої програми)

«28» серпня 2025 року

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи)

(підпис)

Ігор ДУБ

(прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2025/2026	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою:

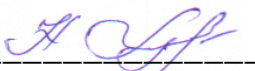
<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=10260>

(вказати адресу)

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено

„01” вересня 2025 року

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

(підпис)

Наталія ЛУЦКЕВИЧ
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Вид дисципліни обов'язкова (загальноуніверситетська, обов'язкова чи за вибором здобувача освіти)	
Загальний обсяг годин – 150	Спеціальність І7 Терапія та реабілітація	Цикл підготовки Професійний (загальний чи професійний)	
Модулів – 1	Спеціалізація І7.01 Фізична терапія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
		2-й	–
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 7	Освітній ступінь: магістр	16 год.	–
		Практичні	
30 год.		–	
Лабораторні			
–		–	
Самостійна робота			
104 год.		–	
Індивідуальні завдання:			
–		–	
Вид семестрового контролю: екзамен, КР			
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 31%			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і професійних компетентностей, необхідних для здійснення комплексного процесу фізичної терапії пацієнтів із травмами, політравмою та патологією опорно-рухового апарату на основі біопсихосоціальної моделі, принципів доказової медицини та міжнародних стандартів реабілітації.

Завдання:

- Формування теоретичних знань про етіологію, патогенез, клінічні прояви травм, політравми та захворювань опорно-рухового апарату, а також про сучасні підходи до їх реабілітації.

- Оволодіння принципами біопсихосоціальної моделі та доказової медицини у фізичній терапії, здатністю інтегрувати наукові дані у професійну діяльність.

- Формування навичок клінічного мислення, аналізу стану пацієнта, визначення проблем і потреб у процесі реабілітації.

- Засвоєння методів обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнтів із використанням сучасних інструментів (шкали, тести, МКФ).

- Формування вмінь формулювати реабілітаційний діагноз, визначати короткострокові та довгострокові цілі фізичної терапії.

- Опанування методик планування індивідуальних програм фізичної терапії з урахуванням клінічного стану, етапу реабілітації та індивідуальних особливостей пацієнта.

- Набуття практичних навичок реалізації реабілітаційних втручань (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування) при травмах і захворюваннях ОРА.

- Формування здатності здійснювати контроль ефективності фізичної терапії, аналізувати результати та коригувати програму втручання.

- Розвиток навичок професійної комунікації з пацієнтами, їх родинами та членами мультидисциплінарної команди.

- Забезпечення дотримання принципів безпеки пацієнта та етичних норм у професійній діяльності.

- Оволодіння навичками ведення професійної документації відповідно до сучасних вимог та стандартів.

- Формування здатності до самостійного навчання та професійного розвитку, критичного аналізу власної діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Теоретичні основи фізичної терапії, її місце в системі охорони здоров'я та реабілітації.
- Принципи біопсихосоціальної моделі та їх застосування у фізичній терапії при травмах і політравмі.
- Основи доказової медицини, методи пошуку, аналізу та критичної оцінки наукової інформації.
- Етіологію, патогенез і клінічні прояви травм та захворювань опорно-рухового апарату.
- Класифікацію травм (переломи, вивихи, ушкодження зв'язок, м'язів) та їх ускладнення.
- Особливості перебігу політравми та принципи ведення таких пацієнтів.
- Стадії загоєння тканин і їх значення для планування реабілітаційних заходів.
- Основні функціональні порушення при травмах і захворюваннях ОРА та їх вплив на активність і участь пацієнта.
- Методи клінічного та функціонального обстеження пацієнтів у фізичній терапії.
- Принципи оцінювання болю, обсягу рухів, м'язової сили, координації та функціональної незалежності.
- Структуру та можливості застосування МКФ у фізичній терапії.
- Принципи формулювання реабілітаційного діагнозу.
- Підходи до прогнозування результатів фізичної терапії.
- Принципи постановки цілей реабілітації (SMART) та планування індивідуальних програм.
- Основні засоби фізичної терапії (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування) та показання до їх застосування.
- Принципи дозування фізичного навантаження та критерії безпеки втручань.
- Особливості фізичної терапії при переломах, ушкодженнях суглобів, після іммобілізації та при дегенеративних захворюваннях ОРА.
- Особливості організації реабілітаційного процесу при політравмі на різних етапах.
- Принципи взаємодії у мультидисциплінарній команді.
- Методи оцінки ефективності фізичної терапії та критерії досягнення результатів.
- Принципи корекції реабілітаційних програм залежно від динаміки стану пацієнта.
- Вимоги до ведення професійної документації у фізичній терапії.
- Основи професійної етики, комунікації та взаємодії з пацієнтом.

- Принципи забезпечення безпеки пацієнта у процесі реабілітації.
- Основи профілактики травм і повторних ушкоджень.
- Значення безперервного професійного розвитку та самоосвіти у діяльності фізичного терапевта.

вміти:

- Аналізувати стан пацієнта на основі клінічних даних, результатів обстеження та скарг.
- Застосовувати біопсихосоціальний підхід у процесі фізичної терапії.
- Використовувати принципи доказової медицини, здійснювати пошук, критичний аналіз і інтерпретацію наукової інформації.
- Проводити комплексне обстеження пацієнта, включаючи збір анамнезу та визначення функціональних порушень.
- Оцінювати інтенсивність болю, обсяг рухів, м'язову силу, координацію та баланс із використанням відповідних шкал і тестів.
- Інтерпретувати результати обстеження та визначати рівень функціональних обмежень відповідно до МКФ.
- Формулювати реабілітаційний діагноз на основі отриманих даних.
- Визначати короткострокові та довгострокові цілі фізичної терапії відповідно до принципів SMART.
- Розробляти індивідуальні програми фізичної терапії з урахуванням клінічного стану, етапу реабілітації та індивідуальних особливостей пацієнта.
- Підбирати та застосовувати засоби фізичної терапії (кінезотерапія, механотерапія, функціональні вправи) залежно від показань.
- Дозувати фізичне навантаження відповідно до функціональних можливостей пацієнта.
- Реалізовувати реабілітаційні втручання при травмах, політравмі та захворюваннях опорно-рухового апарату.
- Забезпечувати безпеку пацієнта під час виконання фізичних вправ та процедур.
- Оцінювати ефективність фізичної терапії шляхом повторного обстеження та аналізу динаміки показників.
- Коригувати програму фізичної терапії залежно від отриманих результатів.
- Взаємодіяти з членами мультидисциплінарної команди, забезпечуючи узгодженість реабілітаційного процесу.
- Здійснювати ефективну професійну комунікацію з пацієнтом та його родиною.
- Мотивувати пацієнта до активної участі у процесі реабілітації.
- Вести професійну документацію, оформлювати реабілітаційні плани та звіти.
- Дотримуватись етичних принципів та конфіденційності у професійній діяльності.
- Проводити профілактику повторних травм та формувати рекомендації щодо способу життя.

- Адаптувати реабілітаційні програми до змін функціонального стану пацієнта.
- Застосовувати сучасні технології та інноваційні методи у фізичній терапії.
- Здійснювати самоаналіз професійної діяльності та визначати шляхи її вдосконалення.
- Організовувати власну професійну діяльність та безперервний розвиток.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ ДИСЦИПЛІНОЮ

ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 07. Здатність працювати автономно.

СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ ДИСЦИПЛІНОЮ

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності.

СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.

СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із обмеженнями повсякденного функціонування, зі складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень.

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта.

СК 06. Здатність провадити професійну діяльність у реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі

мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами.

СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта.

СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.

СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.

СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 03. Уміти вибирати й аналізувати інформацію про стан пацієнта.

РН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.

РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.

РН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.

РН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.

РН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану.

РН 12. Реалізовувати програму фізичної терапії окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів.

РН 13. Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів у межах програми фізичної терапії та окремих занять.

РН 14. Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів і динаміки стану пацієнта.

РН 15. Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншими фахівцями.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1.

Клініко-теоретичні та діагностичні основи фізичної терапії при травмах і захворюваннях ОРА

Тема 1. Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі

Сучасні підходи до розуміння здоров'я та обмежень життєдіяльності на основі біопсихосоціальної моделі. Взаємозв'язок між структурними ушкодженнями, функціональними порушеннями, активністю та участю пацієнта у повсякденному житті. Роль психологічних та соціальних факторів у відновленні після травм. Сутність клінічного мислення фізичного терапевта як процесу інтеграції даних обстеження, клінічного діагнозу та індивідуальних особливостей пацієнта. Алгоритми прийняття клінічних рішень, визначення пріоритетів втручання при травмах і політравмі. Принципи доказово-інформованої практики, критичний аналіз наукових джерел і їх застосування у клінічній діяльності.

Тема 2. Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг

Основні види травм опорно-рухового апарату: переломи, вивихи, підвивихи, розтягнення та розриви зв'язок, ушкодження м'язів і сухожилів. Механізми травмування, патогенез, стадії загоєння тканин, можливі ускладнення та фактори, що впливають на відновлення. Дегенеративно-дистрофічні захворювання (остеоартроз, остеохондроз), їх клінічні прояви та функціональні обмеження. Особливості політравми як мультисистемного ураження, що потребує комплексного підходу. Характеристика гострого, підгострого та відновного періодів, що є основою для подальшого планування фізичної терапії.

Тема 3. Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)

Формування навичок комплексного обстеження пацієнта. Структура суб'єктивного обстеження: збір анамнезу, визначення скарг, виявлення факторів ризику та функціональних обмежень. Методи об'єктивного обстеження: оцінка болю (VAS), обсягу рухів (гоніометрія), м'язової сили (мануальне тестування), координації, балансу та функціональної незалежності. Вивчається використання міжнародних інструментів оцінювання. Застосуванню МКФ для формулювання реабілітаційного

діагнозу, визначення обмежень активності та участі, а також для побудови індивідуального плану реабілітації.

Тема 4. Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі

Принципи прогнозування результатів фізичної терапії з урахуванням клінічного стану, віку, супутніх захворювань і соціальних факторів. Методика формулювання короткострокових і довгострокових цілей відповідно до SMART-критеріїв. Процес розробки індивідуальної програми фізичної терапії, визначення пріоритетів втручання, підбір адекватних засобів і методів реабілітації. Особлива увага приділяється Пацієнтоорієнтований підхід, залучення пацієнта до процесу планування, а також узгодженню програми з мультидисциплінарною командою.

Змістовий модуль 2.

Практична реалізація фізичної терапії при травмах, політравмі та патології ОРА

Тема 5. Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)

Основні засоби фізичної терапії: кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування, нейром'язова активація. Принципи дозування фізичного навантаження, підбір вправ залежно від етапу реабілітації та функціонального стану пацієнта. Методики відновлення рухливості, сили, витривалості та координації. Безпека втручання, профілактика ускладнень і повторних травм. Індивідуалізація програм і адаптація до змін стану пацієнта.

Тема 6. Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після іммобілізації

Особливості фізичної терапії на різних етапах відновлення після переломів і травм суглобів. Наслідки іммобілізації: атрофія м'язів, контрактури, зниження рухливості, порушення координації. Методики ранньої мобілізації, поступового відновлення функції кінцівки, використання пасивних, активних та резистивних вправ. Принципи відновлення навичок ходьби, самообслуговування та професійної діяльності.

Тема 7. Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди

Специфіка ведення пацієнтів із політравмою, які мають поєднані ушкодження різних систем організму. Поетапність реабілітації (гострий, ранній відновний, пізній відновний періоди). Роль мультидисциплінарної команди, взаємодія з лікарями, фізичними терапевтами ерготерапевтами, терапевтами мови мовлення, психологами. Комунікація з пацієнтом та його родиною, формування терапевтичного комплексу. Безпека втручань, пріоритезація втручань, адаптація програм до складних клінічних випадків.

Тема 8. Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії

Методи оцінки ефективності фізичної терапії: повторне тестування, аналіз динаміки показників, порівняння з поставленими цілями. Процес корекції програми залежно від досягнутих результатів. Ведення професійної документації відповідно до чинного законодавства, оформлення реабілітаційного плану, звітності та комунікації в команді.

Основи доказової практики: пошук наукової інформації, критична оцінка досліджень, впровадження доказових методів у клінічну діяльність. Професійна рефлексія, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

Інноваційні аспекти теорії і доказова практика в фізичній терапії, Методи обстеження і контролю у фізичній терапії, Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів (серцево-судинної системи, дихальної системи, органів травлення, хірургічних захворюваннях).

Міжпредметні зв'язки: Інноваційні аспекти теорії і доказова практика в фізичній терапії, Методи обстеження і контролю у фізичній терапії, Профілактика захворювань, ускладнень та функціональних порушень, Організація мультидисциплінарної командної роботи та правові й етичні аспекти професійної діяльності, Документування процесу надання реабілітаційної допомоги відповідно до чинного законодавства з використанням ІТ-технологій.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань	
	денна форма							заочна форма								
	Усього	аудиторна у тому числі					с.р.	Усього	аудиторна у тому числі					с.р.		
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд			
2		3	4	5	6	7			8	9	10	11	12		13	14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Модуль 1																
Змістовий модуль 1.																
Клініко-теоретичні та діагностичні основи фізичної терапії при травмах і захворюваннях ОРА																
Тема 1. Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 3. Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 4. Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Модульний контроль	2	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	66	8	–	16	–	–	42	–	–	–	–	–	–	–	–	
Змістовий модуль 2.																
Практична реалізація фізичної терапії при травмах, політравмі та патології ОРА																
Тема 5. Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 6. Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після імобілізації	16	2	–	4	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	–	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях опорно-рухового апарату»

Разом: 150 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 30 год., самостійна робота – 104 год.

Модулі	Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль 2.			
Назва модуля	Клініко-теоретичні та діагностичні основи фізичної терапії при травмах і захворюваннях ОРА				Практична реалізація фізичної терапії при травмах, політравмі та патології ОРА			
Кількість балів за модуль	26 балів				26 балів			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Тема 1. Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі	Тема 2. Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг	Тема 3. Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)	Тема 4. Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі	Тема 5. Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)	Тема 6. Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після іммобілізації	Тема 7. Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди	Тема 8. Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії
Теми практичних занять	Тема 1. Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі	Тема 2. Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг	Тема 3. Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)	Тема 4. Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі	Тема 5. Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)	Тема 6. Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після іммобілізації	Тема 7. Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди	Тема 8. Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії
Бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали
Самостійна робота	5 балів				5 балів			
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 5 балів				Модульний контроль 2 5 балів			
ІНДЗ	8 балів							
у т.ч. додаткові курси за тематикою дисципліни (неформальна освіта)	10 балів							
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)							

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі	4
2	Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг	4
3	Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)	4
4	Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі	4
5	Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)	4
6	Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після імобілізації	4
7	Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди	4
8	Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії	2
Разом		30

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота

(навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (4 бали);
- конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (4 бали);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (4 бали);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (4 бали);
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (8 балів);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (8 балів);
- проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (8 балів);
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 8 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Розробка індивідуальної програми фізичної терапії при переломах довгих кісток кінцівок.
2. Фізична терапія при ушкодженнях зв'язкового апарату суглобів (на прикладі колінного або гомілковостопного суглоба).
3. Особливості побудови програми фізичної терапії при політравмі.

4. Оцінка функціонального стану пацієнта з травмою ОРА з використанням інструментів МКФ.
5. Аналіз ефективності застосування кінезотерапії у відновленні після травм опорно-рухового апарату.
6. Використання механотерапії у фізичній терапії при захворюваннях ОРА.
7. Відновлення функціональної незалежності пацієнтів після іммобілізації.
8. Фізична терапія при дегенеративно-дистрофічних захворюваннях суглобів (остеоартроз).
9. Роль фізичної терапії у профілактиці повторних травм у спортсменів.
10. Комунікація з пацієнтом у процесі фізичної терапії при травмах ОРА.
11. Контроль ефективності та корекція програм фізичної терапії.
12. Ведення документації у фізичній терапії відповідно до МКФ.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

1. https://www.physio-pedia.com/Managing_Conflict_in_Rehabilitation
2. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-aid-during-war/>
3. <https://pedro.org.au/ukrainian/learn/pedrotacklesbarriers/>
4. <https://www.youtube.com/@ehealthukraine>
5. «Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ)» доступний на платформі Академії НСЗУ за посиланням. URL: <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=184>
6. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ)» URL: <https://academy.nszu.gov.ua/course/view.php?id=185>

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження Складання плану реферату	2 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку питання	2 бали
3.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бал
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи, список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		8 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 8-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
8 та більше	відмінно	5	A	відмінно
5 – 7	добре	4	BC	добре
3 – 4	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 2	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Клініко-теоретичні та діагностичні основи фізичної терапії при травмах і захворюваннях ОРА		
1	Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі	10
2	Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг	10
3	Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести)	10
4	Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі	10
Модульний контроль		2
Змістовий модуль 2.		
Практична реалізація фізичної терапії при травмах, політравмі та патології ОРА		
5	Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування)	10
6	Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після імобілізації	10
7	Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди	10
8	Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії	12
Модульний контроль		2
ІДНЗ		18
Разом		104

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Клініко-теоретичні та діагностичні основи фізичної терапії при травмах і захворюваннях ОРА			
Тема 1: Біопсихосоціальна модель та клінічне мислення у фізичній терапії при травмах і політравмі (10 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	I- II
Тема 2: Клінічна характеристика травм і захворювань опорно-рухового апарату та їх перебіг (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		III- IV
Тема 3: Методи обстеження та оцінювання функціонального стану пацієнта при травмах ОРА (МКФ, шкали, тести) (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		V
Тема 4: Прогнозування, постановка цілей і планування фізичної терапії при травмах та політравмі (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		VI
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	VII
<i>Всього: 42 год.</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
Змістовий модуль 2. Практична реалізація фізичної терапії при травмах, політравмі та патології ОРА			
Тема 5: Реалізація програм фізичної терапії при травмах ОРА (кінезотерапія, механотерапія, функціональні тренування) (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	VIII
Тема 6: Фізична терапія при переломах, ушкодженнях суглобів та після імобілізації (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		IX-X
Тема 7. Особливості фізичної терапії при політравмі та мультисистемних ураженнях у складі мультидисциплінарної команди (10 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XI
Тема 8: Контроль ефективності, корекція програми, ведення документації та доказова практика у фізичній терапії (12 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XII
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	XIII-XIV
<i>Всього: 44 год.</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 18 год.	Реферат	8	XV
<i>Разом: 104 год.</i>	<i>Разом: 28 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей здобувачів освіти та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичне заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового заняття з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни «**Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях опорно-рухового апарату**» застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає здобувачів освіти до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду здобувачів освіти – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3.Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4.Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5.Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6.Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

–Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

–Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на

жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «**Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях опорно-рухового апарату**» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	зараховано	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	не зараховано	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Робота на практичному занятті	4	4	16	4	16
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			26		26
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 52					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 8 балів)					
2.1. Конспект із теми (модуля) за заданим планом					4
2.2. Конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно					4
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					4
2.4. Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (без рекомендації викладача)					8
2.5. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					8
2.6. Проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни					8
2.7. Дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу)					8
Разом					8
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 8					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Біопсихосоціальна модель у фізичній терапії.
2. Принципи клінічного мислення фізичного терапевта.
3. Основи доказової практики у фізичній терапії.
4. Роль фізичного терапевта у мультидисциплінарній команді.
5. Етапи реабілітаційного процесу при травмах ОРА.
6. Переломи: види, механізми виникнення, ускладнення.
7. Вивихи та підвивихи: клінічна характеристика.
8. Ушкодження зв'язок і сухожилів.
9. Травми м'язів: класифікація та наслідки.
10. Політравма: визначення та особливості перебігу.
11. Стадії загоєння тканин після травми.
12. Остеоартроз: клінічні прояви та функціональні порушення.
13. Остеохондроз: характеристика та наслідки.
14. Ускладнення після травм ОРА.
16. Структура обстеження пацієнта у фізичній терапії.
17. Суб'єктивне обстеження: збір анамнезу.
18. Оцінка болю (VAS шкала).
19. Методи оцінки обсягу рухів (гоніометрія).
20. Оцінка м'язової сили (мануальне тестування).
21. Функціональні тести у фізичній терапії.
22. Оцінка балансу та координації.
23. Інструменти оцінювання функціональної незалежності.
24. Використання МКФ у фізичній терапії.
25. Формулювання реабілітаційного діагнозу.
26. Принципи постановки цілей (SMART).
27. Короткострокові та довгострокові цілі реабілітації.
28. Побудова індивідуальної програми фізичної терапії.
29. Прогнозування результатів реабілітації.
30. Пацієнтоорієнтований підхід у фізичній терапії.
31. Кінезотерапія: принципи та види.
32. Механотерапія у відновному лікуванні.
33. Функціональні тренування у фізичній терапії.
34. Принципи дозування фізичного навантаження.
35. Відновлення рухливості суглобів.
36. Відновлення м'язової сили та витривалості.
37. Методи профілактики контрактур.
38. Засоби відновлення координації та балансу.
39. Фізична терапія при переломах кінцівок.
40. Фізична терапія після іммобілізації.
41. Фізична терапія при ушкодженнях суглобів.
42. Особливості фізичної терапії при політравмі.
43. Реабілітація при дегенеративних захворюваннях ОРА.
44. Методи оцінки ефективності фізичної терапії.

45. Корекція реабілітаційної програми.
46. Ведення документації у фізичній терапії.
47. Комунікація з пацієнтом у реабілітаційному процесі.
48. Профілактика повторних травм.
49. Безпека пацієнта під час фізичної терапії.
50. Безперервний професійний розвиток фізичного терапевта.

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ (зразок)

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту**

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: І7 Терапія та реабілітація

Семестр: II

Навчальна дисципліна: «Фізична терапія при травмі та політравмі, захворюваннях опорно-рухового апарату»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Відновлення рухливості суглобів.
2. Відновлення м'язової сили та витривалості.
3. Методи профілактики контрактур.

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол №1 від „28” серпня 2025 року.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Л. С. Кравчук

(ПІБ)

Екзаменатор _____

(підпис)

Л. С. Кравчук

(посада, ПІБ)

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на екзамені

Поточне тестування та самостійна робота										СР	ІНДЗ	Сума	Екзамен
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	T8	МК 2	10	8	не більше 60	Не більше 40
4	4	4	4	5	4	4	4	4	5				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Тести до модульного контролю.
8. Питання до екзамену.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. Місце Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) в системі реабілітації : презентація. URL : https://ppt-online.org/219915?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 27.08.2025)

2. Застосування МКФ у роботі мультидисциплінарної реабілітаційної команди. URL : <https://www.youtube.com/live/OByN5rUS5UQ> (дата звернення 27.08.2025)

3. Індивідуальний реабілітаційний план. URL https://medplatforma.com.ua/article/17424-individualniy-reabilitatsiy-niy-plan?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 27.08.2025)

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.

- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;

- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;

дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

1. **Фізична терапія** — галузь охорони здоров'я, спрямована на відновлення рухових функцій і якості життя шляхом застосування фізичних методів впливу.
2. **Реабілітація** — комплекс медичних, психологічних і соціальних заходів для відновлення функцій організму.
3. **Опорно-руховий апарат (ОРА)** — система кісток, суглобів, м'язів і зв'язок, що забезпечує рух і підтримку тіла.
4. **Травма** — механічне ушкодження тканин організму внаслідок зовнішнього впливу.
5. **Політравма** — поєднане ушкодження кількох органів або систем, що загрожує життю.
6. **Перелом** — порушення цілісності кістки.
7. **Вивих** — повне зміщення суглобових поверхонь кісток.
8. **Підвивих** — часткове зміщення суглобових поверхонь.
9. **Розтягнення** — ушкодження зв'язок без повного розриву.
10. **Розрив зв'язок** — повне порушення цілісності зв'язкового апарату.
11. **Імобілізація** — обмеження рухливості ушкодженої частини тіла.
12. **Контрактура** — стійке обмеження рухливості суглоба.
13. **Атрофія м'язів** — зменшення об'єму і сили м'язів.
14. **Кінезотерапія** — лікування рухом.
15. **Механотерапія** — застосування спеціальних апаратів для відновлення рухів.
16. **Функціональне тренування** — вправи, спрямовані на відновлення повсякденних рухових навичок.
17. **Біомеханіка** — наука про механічні закономірності рухів людини.
18. **Кінезіологія** — наука про рухи людського тіла.
19. **Рухливість суглоба (ROM)** — обсяг рухів у суглобі.
20. **М'язова сила** — здатність м'яза долати опір.
21. **Витривалість** — здатність виконувати роботу тривалий час.
22. **Координація** — узгодженість рухів різних м'язів.
23. **Баланс** — здатність утримувати рівновагу.
24. **Пропріоцепція** — відчуття положення тіла у просторі.
25. **VAS (візуально-аналогова шкала)** — метод оцінки інтенсивності болю.
26. **Гоніометрія** — вимірювання обсягу рухів у суглобах.
27. **Мануальне м'язове тестування** — оцінка сили м'язів вручну.
28. **Функціональна незалежність** — здатність до самостійного виконання повсякденних дій.
29. **МКФ** — міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я.
30. **Реабілітаційний діагноз** — визначення функціональних порушень пацієнта.

31. **SMART-цілі** — конкретні, вимірювані, досяжні, релевантні та обмежені в часі цілі.
32. **Індивідуальна програма реабілітації** — план відновних заходів для конкретного пацієнта.
33. **Дозування навантаження** — визначення інтенсивності, обсягу та тривалості вправ.
34. **М'язовий тонус** — ступінь напруження м'язів у стані спокою.
35. **Спазм** — мимовільне скорочення м'яза.
36. **Стабільність суглоба** — здатність суглоба зберігати правильне положення.
37. **Мобілізація** — відновлення рухливості тканин.
38. **Пасивні рухи** — рухи, що виконуються без участі пацієнта.
39. **Активні рухи** — рухи, що виконуються пацієнтом самостійно.
40. **Резистивні вправи** — вправи з опором.
41. **Етапи реабілітації** — послідовні фази відновлення (гострий, підгострий, відновний).
42. **Раннє відновлення** — початковий період реабілітації після травми.
43. **Пізнє відновлення** — завершальний етап реабілітації.
44. **Дегенеративні захворювання** — захворювання, пов'язані з руйнуванням тканин.
45. **Остеоартроз** — хронічне захворювання суглобів.
46. **Остеохондроз** — дегенеративне ураження хребта.
47. **Постава** — звичне положення тіла у спокої.
48. **Порушення постави** — відхилення від нормального положення тіла.
49. **Профілактика травм** — заходи щодо попередження ушкоджень.
50. **Рецидив травми** — повторне виникнення ушкодження.
51. **Мультидисциплінарна команда** — група спеціалістів різних профілів.
52. **Комунікація** — процес обміну інформацією.
53. **Терапевтичний альянс** — співпраця між пацієнтом і фахівцем.
54. **Мотивація пацієнта** — внутрішні та зовнішні стимули до лікування.
55. **Адаптація** — пристосування організму до навантаження.
56. **Регенерація** — відновлення тканин.
57. **Запалення** — захисна реакція організму на ушкодження.
58. **Біль** — суб'єктивне відчуття дискомфорту.
59. **Гіподинамія** — недостатня рухова активність.
60. **Функціональні обмеження** — зниження здатності виконувати дії.
61. **Активність** — виконання завдань або дій.
62. **Участь** — залучення до соціального життя.
63. **Реабілітаційний потенціал** — здатність до відновлення.
64. **Оцінка ефективності** — визначення результативності втручання.
65. **Корекція програми** — зміна плану реабілітації.
66. **Документація** — фіксація даних про пацієнта і втручання.
67. **Безпека пацієнта** — запобігання шкоді під час лікування.
68. **Протипоказання** — умови, за яких втручання заборонене.

69. **Показання** — умови для застосування методів лікування.
70. **Ризик** — ймовірність небажаних наслідків.
71. **Доказова медицина** — використання наукових доказів у практиці.
72. **Клінічні рекомендації** — стандартизовані протоколи лікування.
73. **Систематичний огляд** — аналіз результатів досліджень.
74. **Метаналіз** — статистичне узагальнення досліджень.
75. **Професійний розвиток** — безперервне навчання фахівця.
76. **Самоаналіз** — оцінка власної діяльності.
77. **Етика** — норми професійної поведінки.
78. **Конфіденційність** — захист інформації про пацієнта.
79. **Інформована згода** — добровільна згода пацієнта на втручання.
80. **Якість життя** — рівень фізичного, психологічного та соціального благополуччя.

8.3 Рекомендована література

Основна:

1. Герцик М. С. Фізична реабілітація: теорія і методика : навч. посіб. Львів : Світ, 2018. 280 с.
2. Дубровський В. І. Спортивна медицина : підручник. Київ : Олімпійська література, 2018. 424 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник. Київ : Олімпійська література, 2019. 488 с.
4. Єфіменко П. Б. Фізична реабілітація при захворюваннях опорно-рухового апарату : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
5. Копочинська Ю. В. Основи фізичної терапії та ерготерапії : підручник. Київ : Медицина, 2021. 376 с.
6. Лазарева О. Б. Фізична терапія при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату : навч. посіб. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 312 с.
7. Романчук О. П. Клінічна кінезіологія : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2019. 220 с.
8. Palisano R., Orlin M., Schreiber J. (eds.) Campbell's Physical Therapy for Children. 6th ed. *Elsevier*, 2022. 896 p.
9. Long T. M. Handbook of Pediatric Physical Therapy. 3rd ed. Wolters Kluwer, 2019. 287 p.
10. Kisner C., Colby L. Therapeutic Exercise: Foundations and Techniques. 7th ed. F.A. Davis, 2017.

Допоміжна:

1. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. НК 030:2022. Київ : Міністерство охорони здоров'я України. 2022. 226 с.

2. Класифікатор медичних інтервенцій. НК 026:2021. Київ. Міністерство охорони здоров'я України 2021. 170 с.
3. Голубєва М. О. Основи медичної реабілітації : навч. посіб. Київ : Медицина, 2020. 240 с.
4. Козьявкін В. І. Медична реабілітація дітей з порушеннями опорно-рухового апарату : монографія. Львів : НВФ «Українські технології», 2019. 296 с.
5. Лисенко Г. І. Внутрішня медицина : підручник. Київ : Медицина, 2018. 912 с.
6. Бур'янов О. А. Травматологія та ортопедія : підручник. Київ : ВСВ «Медицина», 2019. 512 с.
7. Пешкова О. В. Фізична терапія в ортопедії та травматології : навч. посіб. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. 260 с.
8. Шевчук В. А. Реабілітація хворих після травм : навч. посіб. Київ : Здоров'я, 2018. 300 с.
9. Григус І. М. Біомеханіка рухової діяльності : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2020. 210 с.
10. Марченко О. К. Методи обстеження у фізичній терапії : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 280 с.
11. Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я : Постанова Кабінету міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268. Київ. 43 с.
12. Stephenson R. G., Cathcart D. B. The Physical Therapist's Guide to Women's Pelvic, Perinatal, and Reproductive Health. Routledge, 2025. 498 p.
13. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *World Health Organization*, 2020.

Перелік періодичних видань

Найменування фахового періодичного видання	Роки видання
European journal of physical and rehabilitation medicine	2021-2025
Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики	2021-2025
Здоров'я, спорт, реабілітація	2021-2025
Сучасні медичні технології	2021-2025

8.4. Інформаційні ресурси

1. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : вебсайт. URL : <https://uu.edu.ua>
2. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : платформа інтернет-підтримки навчального процесу moodle. URL : <https://vo.uu.edu.ua/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL : <http://dnpb.gov.ua/ua/>

4. Електронна бібліотека Національної Академії педагогічних наук України. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/suak/corp.exe?&I21DBN=SLIR&P21DBN=SLIR&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=RES0000202

5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (парламентська). URL : <http://nlu.org.ua/>

6. Нормативна база освітнього процесу у ЗВО та передвищої освіти. URL : www.rada.gov.ua

7. Хмельницький інститут соціальних технологій Університету „Україна” : вебсайт. URL : <https://hist.km.ua>

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Госпітальна оцінка медичних технологій. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=278>

2. Курс «Кейс-менеджмент в процесі реабілітації». URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=236>

3. Онлайн курс про безбарерність у закладах охорони здоров'я. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=220>

4. Реабілітація в системі охорони здоров'я: курс для лікарів. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=211>

5. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=185>

6. Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=184>

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Український журнал медицини, біології та спорту. URL : <https://uajmbs.com.ua/uk>

2. Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. URL : <https://pharmed.zsmu.edu.ua/>

3. Здоров'я, спорт, реабілітація URL : <https://hsr-journal.com/index.php/journal>

4. Сучасні медичні технології URL : <https://medtech.mphu.edu.ua/>

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Moodle	Система управління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями / ліцензія
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
Google Scholar	Наукова база для пошуку літератури, статей, досліджень	Вільний доступ
Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)
Canva / Adobe Express	Створення презентацій, інфографік, візуальних матеріалів	Canva – freemium, Adobe – ліцензія
MS Office / LibreOffice	Текстові документи, таблиці, презентації	MS Office – ліцензія, LibreOffice – вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Практичні заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 36 Навчально-реабілітаційний центр облаштований приладами для антропометрії, апаратурою для функціональної діагностики, тренажерами для фізичної терапії, реабілітаційними комплексами
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	Платформа Moodle